

SIÊU ÂM PHÁT HIỆN GIÃN THỰC QUẢN TRONG CƠ THẮT TÂM VỊ BÁO CÁO 3 TRƯỜNG HỢP

Ultrasound imaging the dilate esophagus in achalasia reported 3 cases

Lê Thanh Toàn*, Ngô Thùy Trâm*, Nguyễn Hà Giang*,
Trần Anh Tuấn**, Lâm Tiến***, Nguyễn Văn Mười****

SUMMARY

The esophagus can be divided into four sections: the neck, the thoracic, the diaphragm, and the abdominal segment. During the ultrasound examination of patients at the Department of Functional Ultrasound, we found that the sonographer could observe the images of the diaphragmatic esophagus with normal and dilated images. weirdo.

Through the study of 3 cases of patients with esophageal dilatation in pathological spasms, we found that the image of esophageal dilatation on the ultrasound is: size > 20 mm, the last segment has a image that can be called "bird beak", patients who drink water observe that the fluid in their esophagus swirling can be called a "washing machine" sign.

Thực quản là một phần của hệ tiêu hóa, có chiều dài khoảng 40 cm, tiếp theo hầu ở vùng cổ, thực quản xuống ngực chui qua lỗ thực quản của cơ hoành và tiếp nối vào dạ dày.

Thực quản chia thành 4 đoạn: đoạn cổ, đoạn ngực, đoạn hoành và đoạn trong ổ bụng. Trong quá trình khám siêu âm cho bệnh nhân tại khoa Siêu âm-Thăm dò chức năng, chúng tôi nhận thấy bác sĩ siêu âm có thể quan sát được hình ảnh của thực quản đoạn hoành-bụng.

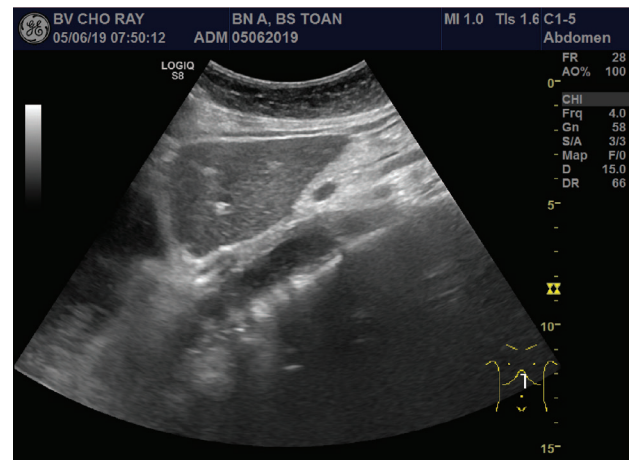
Hình ảnh thực quản bình thường: cấu trúc ống, chứa hơi, kích thước < 10 mm, khi bệnh nhân uống nước đi qua thực quản nhanh chóng và không đọng lại.

Hình ảnh thực quản giãn:

- Thực quản đoạn hoành+đoạn trong ổ bụng giãn chứa dịch và hơi: có thể quan sát với đầu dò Convex khi khám ở vùng thượng vị, kích thước > 20 mm.

- Thực quản đoạn cuối có hình ảnh tam giác có thể gọi là "mỏ chim".

- Khi bệnh nhân nuốt hoặc uống nước quan sát thấy dịch trong thực quản chuyển động xoáy có thể gọi là dấu hiệu "máy giặt"

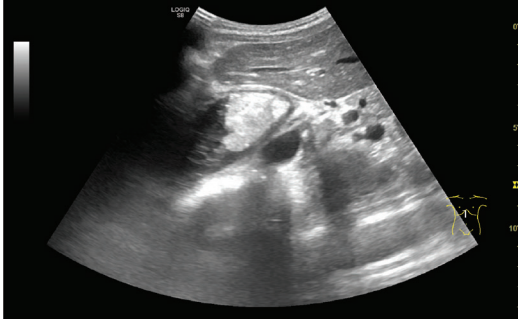

Hình 1. Hình ảnh siêu âm minh họa: thực quản bình thường

(Hình ảnh Siêu âm của BN tại khoa Siêu âm-TDCN bệnh viện Chợ Rẫy)

*** Khoa Siêu âm - Thăm dò chức năng, Bệnh viện Chợ Rẫy

** Khoa Chẩn đoán hình ảnh, Bệnh viện Chợ Rẫy

Hình 2. Bình ảnh siêu âm minh họa : thực quản giãn, hình mỏ chim

(Hình ảnh Siêu âm của BN tại khoa Siêu âm-TDCN bệnh viện Chợ Rẫy)

Có nhiều báo cáo quốc tế và Việt nam về chẩn đoán, điều trị bệnh lý thực quản. Các tác giả tập trung vào bệnh lý giãn thực quản do co thắt tâm vị: đề cập tới hình ảnh Xquang thực quản cản quang, chụp cắt lớp vi tính, nội soi thực quản, đo áp lực thực quản.

Hiện chưa có báo cáo về siêu âm bụng phát hiện giãn thực quản. Chúng tôi báo cáo 3 trường hợp giãn thực quản được siêu âm phát hiện.

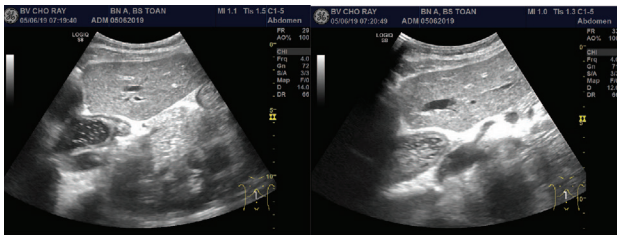
BỆNH ÁN 1. BỆNH NHÂN: Nguyễn Ngọc Nh. Giới: Nữ, Ns: 1989

Lâm sàng: Đau ngực, nuốt nghẹn, ợ-ói kéo dài khoảng 4 năm.

Đã khám và điều trị tại địa phương, chẩn đoán trào ngược thực quản. Uống thuốc trong thời gian dài, các triệu chứng không giảm. Sụt ký # 12 kg.

2/5/2019. Siêu âm có hình ảnh thực quản hoành-bụng (37mm)-dấu hình mỏ chim (+), dấu máy giặt (+).

-> Kết luận: Giãn thực quản-Theo dõi co thắt tâm vị

Hình 3. Minh họa siêu âm: thực quản giãn.

(Hình ảnh Siêu âm của BN tại khoa Siêu âm-TDCN bệnh viện Chợ Rẫy)

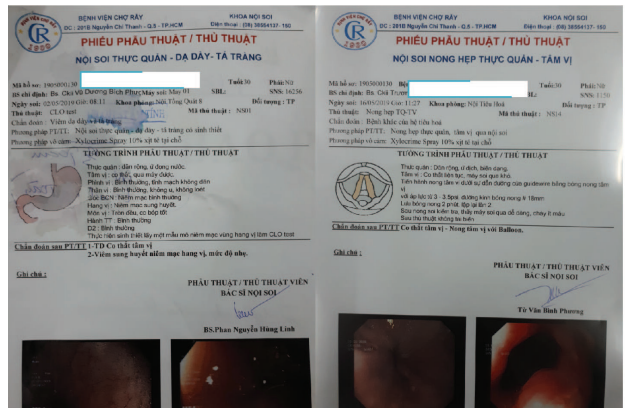
2/5/2019. Xquang thực quản có cản quang

Hình 4. Minh họa Xquang: thực quản giãn, dấu “mỏ chim”

(Hình ảnh X.quang của bệnh nhân tại bệnh viện Chợ Rẫy)

2/5/2019. Nội soi thực quản-16/5/2019. Nong thực quản

Hình 5. Minh họa nội soi thực quản

(Hình ảnh Nội soi của bệnh nhân tại bệnh viện Chợ Rẫy)

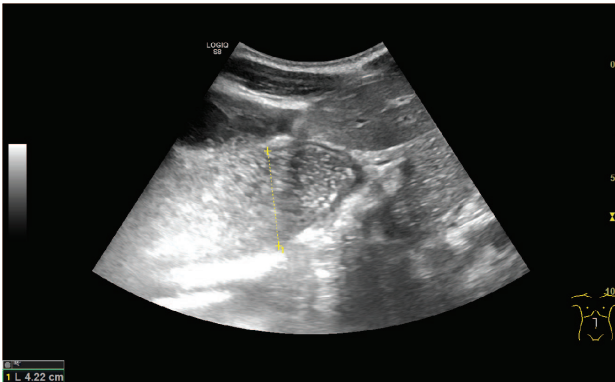
BỆNH ÁN 2

BỆNH NHÂN: Nguyễn Thanh V. Giới: Nam Năm sinh: 1988

Lâm sàng: Đau ngực, nuốt nghẹn, ợ-ói kéo dài khoảng 3 năm.

Đã khám và điều trị tại địa phương, chẩn đoán trào ngược thực quản. Uống thuốc nhiều đợt, các triệu chứng không giảm. Sụt ký 15 kg.

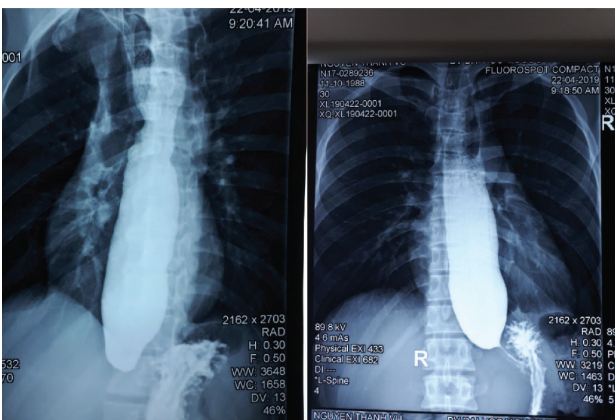
21.4.2019. Siêu âm có hình ảnh thực quản giãn- hình mỏ chim (+) -dấu máy giặt (+), Thực quản đoạn ngực (hoành-bụng) D # 42 mm ->KL Giãn thực quản nghi Co thắt tâm vị.

Hình 6. Minh họa siêu âm

(Hình ảnh Siêu âm của BN tại khoa Siêu âm-TDCN bệnh viện Chợ Rẫy)

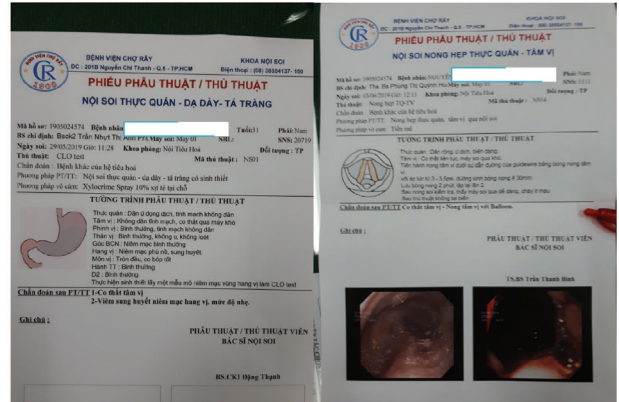
22/4/2019. Xquang thực quản cản quang

Hình 7. Minh họa Xquang thực quản

(Hình ảnh X.quang của bệnh nhân tại bệnh viện Chợ Rẫy)

29/5/2019. Nội soi thực quản-03/6/2019. Nong thực quản

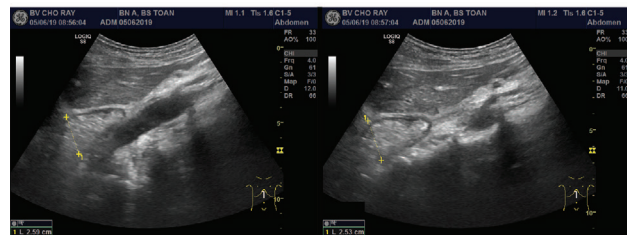

Hình 8. Minh họa nội soi thực quản và nong thực quản

BỆNH ÁN 3 Bệnh nhân Tạ Thị D. Giới Nữ. Ns 1985

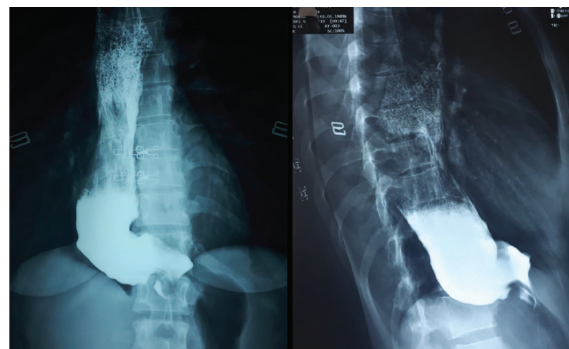
Lâm sàng: Đau ngực, nuốt nghẹn, ợ-ôi kéo dài khoảng 5 năm.

Đã khám và điều trị tại địa phương, chẩn đoán trào ngược thực quản. Uống thuốc nhiều đợt, các triệu chứng không giảm. Sụt ký # 9 kg.

Hình 9. Minh họa siêu âm

(Hình ảnh Siêu âm của BN tại khoa Siêu âm-TDCN bệnh viện Chợ Rẫy)

Hình 10. Minh họa Xquang thực quản

(Hình ảnh X.quang của bệnh nhân tại bệnh viện Chợ Rẫy)

6/6/2019. Nội soi thực quản chẩn đoán Co thắt tâm vị, không có chỉ định nong.

29/6/2019. Phẫu thuật Hellen tại 4B1-Bệnh viện Chợ Rẫy

BÀN LUẬN

Một số bệnh lý thực quản thường gặp: Co thắt tâm vị, dị vật thực quản, bồng thực quản, u thực quản (u lành hoặc ung thư), túi thừa thực quản, vết thương thực quản.

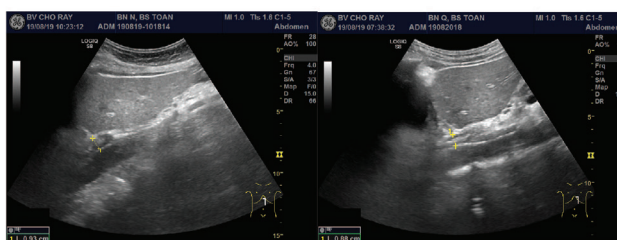
Hình ảnh thực quản

Về phương diện hình ảnh: có thể phát hiện giãn thực quản qua nội soi thực quản, chụp X.quang thực quản cản quang, chụp CT ngực bụng.

Hiện nay chưa có tài liệu viết về khả năng chẩn đoán giãn thực quản của siêu âm.

Hình ảnh siêu âm thực quản hoành - bụng bình thường

Chúng tôi trong quá trình khám siêu âm thấy được hình ảnh siêu âm thực quản đoạn hoành-bụng thường là 1 cấu trúc dạng ống, chứa hơi (khí) có hình ảnh echo dày, bóng lừng dơ. Vách thực quản trơn láng, có kích thước khoảng 10 mm (đo ngang cơ hoành). Khi bệnh nhân nuốt thức ăn và nước đi qua tâm vị xuống dạ dày.

Hình 11. Minh họa siêu âm: thực quản hoành - ngực bình thường

(Hình ảnh Siêu âm của BN tại khoa Siêu âm-TDCN bệnh viện Chợ Rẫy)

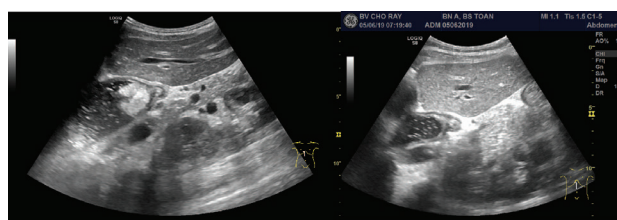
Hình ảnh siêu âm giãn thực quản hoành-bụng

+ Bác sĩ khám siêu âm với các đường cắt dọc,

cắt ngang vùng thượng vị. Sử dụng đầu dò Convex. Phát hiện hình ảnh giãn to bất thường của đoạn thực quản hoành-bụng: thường có kích thước >20 mm, tạo thành hình ảnh “mỏ chim” và sự chuyển động “xoáy” của thức ăn và nước khi BN nuốt có thể gọi là dấu hiệu “máy giặt”.

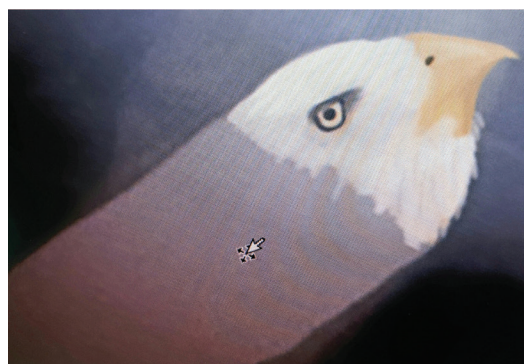
Đánh giá: vách thực quản cấu trúc lớp, kích thước.

Và cho kết luận: thực quản giãn hay không ? Nguyên nhân ?

Hình 12. Minh họa siêu âm: thực quản giãn, dấu “mỏ chim”.

(Hình ảnh Siêu âm của BN tại khoa Siêu âm-TDCN bệnh viện Chợ Rẫy)

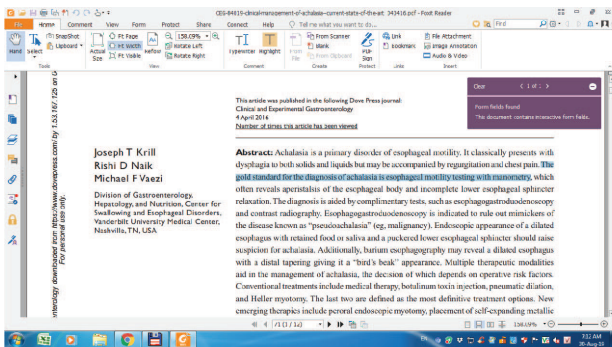
Hình 13. Minh họa dấu hiệu “mỏ chim”

(The Royal Australian and New Zealand College of Radiologists 2018, pp 58)

Co thắt tâm vị

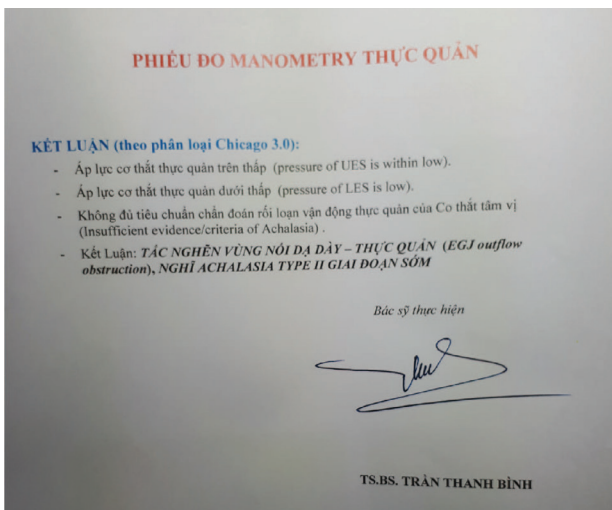
Là bệnh lý rối loạn vận động nguyên phát của thực quản, cơ thắt dưới thực quản không dẫn và không có nhu động thực quản. Giai đoạn đầu thường bệnh nhân không có triệu chứng gì. Bệnh diễn tiến nhiều năm, triệu chứng thường gặp là nuốt nghẹn, ói, sệt cần, đau ngực... Chẩn đoán dựa trên hình ảnh Xquang thực quản cản quang, nội soi và đo áp lực thực quản.

Đo áp lực thực quản được coi là “tiêu chuẩn vàng” trong chẩn đoán cơ thắt tâm vị.

Hình 14. Minh họa tiêu chuẩn chẩn đoán cơ thắt tâm vị

(Clinical and experimental Gastroenterology 2016:9 71–82)

Hình 15. Minh họa siêu âm kết quả đo áp lực thực quản

(Hình ảnh Siêu âm của BN tại khoa Siêu âm-TDCN bệnh viện Chợ Rẫy)

KẾT LUẬN

Bước đầu chúng tôi nhận thấy: siêu âm có thể xác định thực quản đoạn hoành-bụng bình thường và giãn bất thường. Hình ảnh thực quản giãn bất thường: kích thước ≥ 20 mm tại vị trí hoành, thực quản hẹp tạo thành hình mỏ chim, khi bệnh nhân nuốt thức ăn và nước sẽ thấy hình ảnh chuyển động xoáy dạng “máy giặt”.

Nhiều bệnh lý có thể dẫn tới tình trạng giãn thực quản. Trong thời gian vừa qua chúng tôi phát hiện 3 trường hợp giãn thực quản do cơ thắt tâm vị. Chúng tôi tiếp tục theo dõi và nghiên cứu trong thời gian tới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Dawn LF (2010), “*Achalasia: update on the Disease and Its Treatment*”, Gastroenterology 2, 369-374.
2. Đỗ Trường Sơn (2014), “*Phẫu thuật nội soi điều trị bệnh cơ thắt tâm vị Kinh nghiệm qua 10 năm theo dõi tại khoa phẫu thuật tiêu hóa bệnh viện Việt Đức*”, Tạp chí Nghiên cứu Y học, trang 77-82,
3. Hao Xiang, Jason Han, William ER, Lloyd JR (2018), “*Bird’s beak sign: Achalasia*”, The Royal Australian and New Zealand College of Radiologist, pp 58.
4. Joseph Adamson, Mina Altwal, Shanna Jones (2018), “*Achalasia: An Uncommon Presentation with Classic Imaging*”, Journal of Education and Teaching Emergency Medicine, 35-36.
5. Joseph TK, Rishi DN, Michael FV (2016), “*Clinical management of achalasia: current state of the art*”, Clinica and Experimental Gastroenterology 9, 71-82.
6. Joshua T, Haruhiro I (2017), “*Current status of acholasia management: a review on diagnosis and treatment*”, J Gastroenterol 52, 401-406.
7. Kahrilas PJ (2016), “*The Chicaago classification of Esophageal Motility Disorders V3.0*”, Neurogastroenterol Motil 27(2): 160-174.
8. Nguyễn Thúy Oanh, Quách Trọng Đức (2014), “*Nong thực quản bằng bóng trong điều trị cơ thắt tâm vị*”, Tạp chí Y học TP Hồ Chí Minh, tập 12, trang 71-76
9. Zaninotto G, Bennett C, Boeckstaens G, Costantini M, (2018), “*The 2018 ISDE achalasia guidelines*”, Dis Esophagus 1, 31-39.

TÓM TẮT

Thực quản có thể phân chia thành 4 đoạn: đoạn cổ, đoạn ngực, đoạn hoành và đoạn trong ổ bụng. Trong quá trình khám siêu âm cho bệnh nhân tại khoa Siêu âm-Thăm dò chức năng, chúng tôi nhận thấy bác sĩ siêu âm có thể quan sát được hình ảnh của thực quản đoạn hoành - bụng với hình ảnh bình thường và hình ảnh giãn bất thường.

Qua nghiên cứu 3 bệnh án bệnh nhân giãn thực quản trong bệnh lý cơ thắt tâm vị, chúng tôi thấy hình ảnh giãn thực quản trên siêu âm là: kích thước > 20 mm, đoạn cuối có hình ảnh “mỏ chim”, bệnh nhân uống nước quan sát thấy dịch trong thực quản chuyển động xoáy có thể gọi là dấu hiệu “máy giặt”

Người liên hệ: Lê Thanh Toàn, ĐT 0913735345, Email: ck2hvqylethan@gmail.com

Ngày nhận bài: 14.12.2019. Ngày chấp nhận đăng: 20.12.2019